

Don Bosco en de Bijbel – 2° jaar – 39 – Voeten wassen: dienen

Johannes 13,1-15: Witte Donderdag ABC-jaar

Het Woord

Het was kort voor het pesachfeest. Jezus wist dat zijn tijd gekomen was en dat Hij uit de wereld terug zou keren naar de Vader. Hij had de mensen die Hem in de wereld toebehoorden lief en zijn liefde voor hen zou tot het uiterste gaan. Jezus en zijn leerlingen hielden een maaltijd. De duivel had intussen Judas, de zoon van Simon Iskariot, ertoe aangezet Jezus te verraden. Jezus, die wist dat de Vader Hem alle macht had gegeven, dat Hij van God was gekomen en weer naar God terug zou gaan, stond tijdens de maaltijd op. Hij legde zijn bovenkleed af, sloeg een linnen doek om ⁵ *en goot water in een waskom. Hij begon de voeten van zijn leerlingen te wassen en droogde ze af met de doek die Hij omgeslagen had.* ⁶ *Toen Hij bij Simon Petrus kwam, zei deze: ‘U wilt toch niet mijn voeten wassen, Heer?’* Jezus antwoordde: ‘Wat Ik doe, begrijp je nu nog niet, maar later zul je het wel begrijpen.’ ‘O nee’, zei Petrus, ‘mijn voeten zult U niet wassen, nooit!’ Maar toen Jezus zei: ‘Als Ik ze niet mag wassen, kun je niet bij Mij horen,’ antwoordde Hij: ‘Heer, dan niet alleen mijn voeten, maar ook mijn handen en mijn hoofd!’ Hierop zei Jezus: ‘Wie gebaad heeft hoeft alleen nog zijn voeten te wassen, Hij is al helemaal rein. Jullie zijn dus rein – maar niet allemaal.’ Hij wist namelijk wie Hem zou verraden, daarom zei Hij dat ze niet allen rein waren.

Toen Hij hun voeten gewassen had, deed Hij zijn bovenkleed aan en ging weer naar zijn plaats. ‘Begrijpen jullie wat Ik gedaan heb?’ vroeg Hij. ‘Jullie zeggen altijd “Meester” en “Heer” tegen Mij, en terecht, want dat ben Ik ook. Als Ik, jullie Heer en jullie Meester, je voeten gewassen heb, moet je ook elkaars voeten wassen. ¹⁵ *Ik heb een voorbeeld gegeven; wat Ik voor jullie heb gedaan, moeten jullie ook doen.*’

Stilte bij het Woord

Don Bosco en het Woord

Bij vers 5. Don Bosco schrijft: ‘Met deze handeling wil de Redder ons leren nederig te zijn en niet beschaamd een of andere liefdesdienst te bewijzen voor onze naaste.’¹ En op een andere plaats: ‘Hij waste ook de voeten van Judas, terwijl Hij wist dat deze trouweloze Hem zou verraden. De echte christen beschouwt zich als de mindere van allen en als slaaf van allen.’² Hierin ziet Don Bosco de reinheid van de ziel. Die reinheid verbindt hij dus met nederige dienst. De nederige

¹ Storia sacra p. 190.

² Chiave del paradiso p. 21.

reinheid is de juiste attitude om de eucharistie te vieren.³

Bij vers 6. Don Bosco: 'De goede Petrus, vol verbijstering bij het zien van zijn goddelijke Meester en zijn optreden als arme dienaar, nog in de herinnering Hem in het licht te hebben zien schitteren, vol hoogmoed en bijna wenend, zei hij Hem: "Wat doet U, Meester, wat doet U? Wilt U mij de voeten wassen? Dat nooit! Dat zal ik nooit kunnen toestaan." De Redder zei hem: "Wat Ik nu doe, dat begrijpt gij niet, maar ge zult het later inzien. Maar waag het niet Mij tegen te spreken. Als Ik u niet de voeten was, kunt u niet tot mijn kring behoren. Ge zult dan namelijk al het goede en al wat ge verlangt van Mij missen." Door deze woorden was de goede Petrus verschrikkelijk overstuur, vol treurnis gescheiden te worden van zijn Heer. Hij wilde niet ongehoorzaam zijn en Hem niet triestig stemmen. Hij meende Hem een zo lage dienst niet te mogen toestaan. En toch, toen hij inzag dat de Redder gehoorzaamheid wilde, zei hij Hem: "O Heer, omdat U het zo wilt, moet en wil ik geen weerstand bieden aan Uw wil. Doe met mij wat U het beste acht. Als het niet volstaat mij de voeten te wassen, was dan ook mijn handen en hoofd."'⁴

Bij vers 15. Don Bosco gebruikt dit vers voor ..., ja, alweer de heilige Vincentius a Paolo. 'Deze heilige spiegelde zich aan Jezus Christus als model. Uit het evangelie putte hij heel zijn moraal, heel zijn wellevendheid, heel zijn politiek. En wie hem vaker bezochten, beschouwden deze woorden als zijn eigen uithangbord, zodat een overdaad aan liefde hem eens deed verklaren: "Ik vind niets dat me aantrekt tenzij in Jezus Christus."'⁵ Don Bosco vermeldt een anekdote: 'Een bekende dokter vroeg aan iemand die de heilige persoonlijk gekend had, wat zijn [van Vincentius] eigen en persoonlijke deugd was. Deze antwoordde dat dat de imitatie van Jezus Christus was, dat de goddelijke Heiland zijn eeuwige regel was en het boek dat hij in alle ondernemingen raadpleegde.'⁶ Don Bosco beschouwde dergelijk goed voorbeeld als een goed middel voor de roepingenpastoraal.⁷ Don Bosco zelf nam dat principe over: 'Het model dat iedereen moet kopiëren is Jezus Christus.'⁸ Hij vertelt verder dat paus Pius IX – Don Bosco heeft hem persoonlijk goed gekend –, omringd door kardinalen een priester-pelgrim uit Pruisen de voeten waste. Op die manier gaf de paus het voorbeeld in navolging van Christus.⁹ Tot slot verwijst hij naar dit vers in zijn spiritueel testament: 'Laten we allen met broederlijke liefde beminnen. Moge dit voorbeeldig in praktijk gebracht worden door hen die om het even welk gezag over anderen uitoefenen.'¹⁰

Een salesiaans woord bij het Woord

We mogen ervan uitgaan dat Don Bosco zijn eigen diepste spiritualiteit prijsgeeft, als hij over de heilige Vincentius spreekt. Voor Don Bosco is Jezus Christus het model, het voorbeeld, groter dan elke heilige. De nederige dienstbaarheid stond in het centrum van zijn leven. Het is dan ook logisch dat het Charter het woord 'dienen' meer dan dertig maal gebruikt om het gemeenschappelijke van de Salesiaanse Familie te typeren. De Salesiaanse Familie staat in dienst van de jeugd, de jongeren, het volk van God, de zending van de Kerk, de concrete problemen van de mensen, de mens, God, het evangelie, de mensheid, de pastoraal, de zending, Christus-Dienaar, kleuters en kinderen, het Rijk, de eenheid, de communicatie, het delen en ook belangrijk: de groepen van de Salesiaanse

³ Vita di san Pietro p. 40-41.

⁴ Idem p. 41-42.

⁵ Lo spirito di san Vincenzo de' Paoli p. 21-22.

⁶ Idem p. 24.

⁷ Idem p. 130-132.

⁸ Chiave del paradiso p. 20.

⁹ Fatti ameni della vita di Pio XI p. 119-120.

¹⁰ P. Braido (ed.), Don Bosco educatore. Scritti e testimonianze, Rome, LAS, 3^e ed., 2005, p. 436.

Familie moeten elkaar dienen.

In onze Constituties klinkt het zo: 'Onze salesiaanse roeping plaatst ons in het hart van de Kerk en ze stelt ons volledig in dienst van haar zending.'¹¹

Natuurlijk vinden we ook de eucharistie zelf in het Charter: 'Een woord van het Concilie parafraserend mag men beweren dat het onmogelijk is een apostolische familie als de salesiaanse geestelijk te vormen, als men de viering van de eucharistie niet ziet als wortel en scharnier, als vertrekpunt van iedere opvoeding, die tot doel heeft de geest van de familie te vormen.'¹² Hier wordt een opmerkelijk verband gelegd tussen de eucharistie en de opvoeding.

Het Woord in mijn (salesiaans) leven

Tekent dienstbaarheid mijn spiritualiteit ten gronde? Hoe wordt dat concreet in mijn gezin, gemeenschap, school, tehuis, groep(ering), organisatie, in de maatschappij, in de Kerk ...? Hoe zie ik het verband tussen de eucharistie en het opvoeden van kinderen en jongeren?

Een salesiaans gebed met het Woord

Don Bosco,
de eucharistie was u heel dierbaar,
zowel voor de salesianen
en al uw medewerkers
als voor het opvoedingswerk.
De dienstbaarheid in zelfgave
van Jezus Christus, onze Heer,
was uw absolute ijkpunt.
Geef dat wij dienaars zijn
in een dienende Kerk.
Help ons te dienen
ook en vooral als we ons
in een gezagspositie bevinden. Amen.

De gebedsbezingen van Bartimeus bij dit evangelie zijn de nrs. 180, 235, 236 en 294
zie www.bartimeus.be/bezinningen

© Eric Haelvoet 2015

¹¹ Constituties van de salesianen van Don Bosco art. 6.

¹² Het Charter van de Salesiaanse Familie art. 42.